

JANA PAULOVÁ
JANA PAULOVÁ

JAK BĚŽET DO KOPCE

vydavatelství
CARPE
DIEM

JANA PAULOVÁ

JAK BĚŽET DO KOPCE

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© *Jana Paulová, 2011*

Illustrations © *Adéla Svobodová, 2011*

© *Carpe diem, 2011*

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-87195-47-5

„Tak to všechno napiš!“ řekla máma.
„Snažím se o to,“ odpovídám nejistě.
„To nebude moc veselá knížka, co?“
„Já doufám, že bude,“
přesvědčuji víc sebe než ji.
To jsem ještě nevěděla,
že jí zbývají už jen
čtyři dny života...

Prolog

Tahle knížka není výčtem úspěchů, neúspěchů, rolí, které jsem hrála, lidí, které jsem potkala, mužů, které jsem milovala. Není bilancováním, ani poučením.

Jestli čekáte tohle, rovnou ji zavřete.

Je jen o několika cestách, které se mi zdály do téhle chvíle nejpodstatnější a na nichž jsem sice poznávala krásná místa, přírodní zázraky, neuvěřitelné lidi, ale kde jsem hledala a znovu našla samu sebe.

Na té cestě jsem v sobě nesla ty nejbližší z nejbližších, protože ti byli zdrojem mého vnímání světa a byli nedílnou součástí toho, odkud jsem se na svou cestu vydala.

Odpusťte, jestli občas dávám přednost troše patosu před syrovou realitou, ale té je i tak všude dost.

Na konci jedné životní etapy, kdy mě touhy dostaly až na dno, kdy mě připoutanosti a rozpolcenost

k němu táhly jako balvan, bylo to právě ve chvíli, kdy jsem ztrácela naději a zoufale nechtěla takhle pokračovat dál, protože úzkost a strach byly mými sestrami, a čím složitější vztah jsem měla k sobě, tím víc jsem si komplikovala vztahy k jiným, a to i k těm, které jsem k sobě připoutala, milovala je, a vždycky milovat budu, a jimž bych nikdy nechtěla ublížit, a všechny ty, kteří milovali mne, jsem svým stavem trápila, protože mi neuměli pomoci. Právě tehdy se mi vybavil záblesk světla. Říká se prý tomu „bliss“.

Znala jsem ten okamžik od dětství, když se mě, bez jakéhokoli důvodu, zmocnila nečekaná tichá radost, pocit naprostého štěstí a lásky k životu, pokory a vděku, že tu jsem. Kdy jsem měla pocit, že jako pták dokážu roztáhnout křídla a letět.

Jako by Bůh dával o sobě vědět.

Jak jsem dospívala, zažívala jsem jej méně často, ale byl tu.

Jenomže... Jak jsem tak chtěla od života všechno, někde na té cestě za úspěchem, dostatkem, sexem a přízpusobivostí, jsem překročila pomyslnou hranici, kdy jsem dokázala být tomu světlu otevřená. Zavřela jsem se před ním do větších bytů, zahalila jsem se před ním do lepších šatů, ujela mu v lepších autech a lásku si pletla se sexem.

Byla jsem v tom docela úspěšná. Všechno bylo zdánlivě v nejlepším pořádku. Vždyť jsem to tak chtěla. Všichni to tak přece chtějí. To je život, jaký většina z nás žije. Nebo po něm aspoň touží.

Kdo to však vymyslel, že musíme dosáhnout toho a toho nebo mít to a to, abychom byli takzvaně šťastní? Kde to má konec? Ze všeho se nakonec stanou staré krámy, které nikdo nechce, a ještě platíme, abychom se jich zbavili. To má být ten cíl našeho snažení?

A když to všechno nečiní šťastnou mne, nestačí to určitě ani jiným.

Uvnitř mne se začala zabydlovat prázdnota, bolest, strach, úzkost. Měly ve mně místa dost, právě to místo, co zůstalo po světle.

Všechno, čím jsem se obklopila a co mi mělo sloužit, mě znesvobodňovalo, a nejvíc touha po tom všem a připoutanost k tomu.

Láska sice stále obohacovala můj svět, ale zužovala se jen na konkrétní lidi. Byla bolavá, protože byla sobecká, připoutaná, reciproční. Ty mne, já tebe.

Co mi vlastně podle obecných měřítek chybělo? Nic, kromě toho nejdůležitějšího: kromě těch okamžiků čistého štěstí. Bůh o sobě přestával dávat vědět.

A tak jsem se vydala po svých stopách zpátky k místu, kde zmizelo to světlo. Ale tam už nebylo. Nebylo nikde a já se jen zmítala v bludišti myšlenek a emocí.

Jak se tak vracím ve svých šlépějích, nacházím více či méně zřetelné stopy těch, kteří mi cestu ukázali, změnili, nebo mě zavedli do slepé uličky, i stopy těch, na které jsem chtěla zapomenout.

A protože stopy nás všech jsou jen stopami v písku, které už třetí vlna spláchne a vymaže, tohle vyprávění je o hledání, které nejspíš překryjí další stopy, aby pak všechny byly spláchnuty vlnami.

Tak to bylo, je a bude.

Protože jenom láska, tichá, nepřipoutaná, bez objektu a návratnosti, je tím mořem, tím trvalým otiskem. Je tím Bohem a je v každém z nás.

Věřím, že každý máme svou ojedinělou cestu, jíž se v sanskrtu říká dharma.

Každý ji máme, každičký na téhle planetě.

Od dětství nám někdo radí: kudy se vydat, které cesty jsou správné, kterými bychom měli jít, kterým bychom se měli vyhnout, které jsou zapovězené.

S obdivem sledujeme cesty jiných, toužíme po nich a věříme, že na nich, stejně jako oni, potkáme štěstí, lásku, úspěch.

Jen o té svojí dané cestě víme málo a jejímu hledání věnujeme pramalou pozornost. Je jednodušší jít po cestách, které nám někdo označil a které jsou jinými životy prověřené.

A já pevně věřím, že když se mi podaří najít mou dharmu, určenou jenom mně, objevit k ní mapu, pochopit plán určený jen pro mne, a když budu mít odvahu a sílu jít po ní až do konce, spatřím na jejím konci světlo, vnitřní mír a nekonečnou lásku.

*Abych na konci té cesty mohla říct: ÓM SHANTI.
JSEM VNITŘNÍ MÍR.*

DO HIMÁLAJÍ S IGELITKOU

Mé několikaměsíční těšení, očekávání i obavy se proměnily v realitu. V jeden z prvních dnů, kdy začalo pořádně svítit slunce, jsem se, místo na lehátko na zahradu, vydala na letiště.

Moje dcery, stojící nade mnou jako dvě sudičky, sledovaly s upřímným údivem, jak rvu do nového batohu ještě novější spacák, péřovou bundu, ošklivé, leč zřejmě pro zamýšlenou cestu praktické spodní prádlo, cepín, mačky, teleskopické hůlky a tak dále a tak dále.

„Některý věci člověk jednou udělat musí,“ řekla jsem, abych něco řekla.

„No, to jo,“ horlivě kývaly podle vzoru, že bláznům se nesmí odporovat.

A jeli jsme.

Na letišti vypuknul zmatek, který mě možná měl pro příští dny varovat.

Náš Horský vůdce přijel později než pozdě a vzhledem k tomu, že měl naše letenky, tak jsem se i jednu chvíli loučila s představou, že vůbec někam poletím.

Ale přijel! Ověšen dvanácti nabitými igelitkami, z nichž čouhaly různé předměty, jejichž využití jsem si ani s největší fantazií neuměla představit.

V těchto pro vysokohorskou turistiku netypických příručních zavazadlech byly nástěnné hodiny, hrnečky značky Nescafé, dvě kila čokoládových bonbonů, dva notebooky, satelitní telefon, čtyři kila oříšků, krémy na nohy, na ruce a vlastně skoro na všechno.

Když nám tohle všechno vrazil do rukou a my to odvláčeli na druhý konec letiště, ozvalo se hlášení:

„Paní Paulová ať se dostaví okamžitě zpátky k pasové kontrole!“

V hrůze, že z nějakého důvodu je můj výjezd nežádoucí, jsem doběhla zpátky, a tam mi Horský vůdce vesele řekl, že nemá pas. A jestli bych se nemohla podívat do těch jeho pokladů v igelitu. Běžela jsem přes celé letiště k východu do letadla, prohledala tašky, ale pas nikde. Úplně zplavená jsem mu běžela říct zdrcující zprávu, že pas tam není, čímž jsem jistě řadě cestujících zpestřila čekání, protože jsem zaznamenala jejich zájem, jak jsem tak zoufale pobíhala sem a tam.

Dorazila jsem k pasovce, kde právě odbavovali našeho vedoucího výpravy. Pas našel v autě. Nezdržoval se zbytečnostmi jako: „děkuju“ nebo „promiňte“.

Jsou dny čekání. Jsou dny zdráhání. Jsou dny odříkání. Mám sílu a mám strach. Jsem slabá a nevím, proč se bát.

Byly dlouhé roky sucha. Zimní spánek se protáhl na sedm let a probuzení je modré, v krajině očekávání.

Nohama se přestávám dotýkat země a stoupám stále výš a hlava je nad oblaky, až tam, kde všechno vidím jako na dlani, i začátek, i konec, i vzestup, i pád.

Jenomže právě tam se do křídel dostává olověný prach, který začíná tížit a táhnout k zemi.

Oblaka jsou náhle pryč, a najednou je hlava jasná, bez lehkosti těch par, co mění tvary a nám dávají iluzi, že země je v nedohlednu.

Ona je ale vždycky na dosah. Jen já tam pořád ještě nejsem. Zaplat' bůh!!!

KÁTHMÁNDÚ

Kromě několika návštěv Afriky, kam jsem jela buď coby host filmového festivalu, nebo s cestovní kanceláří, kde jsem ovšem byla oplocena bezpečím organizovaného hromadného zájezdu, jsem se poprvé ocitla rovnýma nohama v takzvaném třetím světě. Nevím, co upřednostňuje ten první před druhým a druhý před třetím, ale říká se mu tak.

Thajsko, které jsem navštívila podobně jako předchozí země, mi teď připadalo zpětně, proti té chudobě tady, jako Švýcarsko. Tak tohle je tedy Asie. Se vším, co s sebou tenhle kontinent, jak jsem později mohla poznat, přináší.

Vyrazila mně dech ohromující směsice lidí, pachů, bídy a zvláštní smířenosti. Žebrající děti, jedno krásnější než druhé, neuvěřitelně špinavé a neuvěřitelně veselé. Svatí muži, kteří svou svatost prodávají,

žebrající matky, jedna jak druhá, zahalené v dramatickém šatu, v náruči sotva narozené dítě, lidé bez rukou a bez nohou, i bez obojího, ve světě houkajících aut, motorek, rikší a kol snažících se marně projet těmi nejužšími prašnými uličkami, jaké si lze představit.

Bolí mě srdce z té chudoby a stydím se, že mám co jíst, kde spát, a dokonce si mohu dovolit takový přepych, abych mohla přijet do toho jejich světa jen tak zvědavě nakouknout.

Jsem trochu návštěvník zoo a ať si zdůvodňuji svou cestu sem jakkoli, moc si toho tady nenakecám.

Ale taky cítím, že je to město volné, město pro bohémy, blázny, svobodné i ztracené.

Jako vyřezávaný orloj, jehož figurky ožily, je prastarý Bhaktapur. Jako by všichni byli herci, kteří vědí co hrát, jak a kam se postavit, co ke komu říkat, co mít na sobě. Tak je ta realita neskutečná.

Spousta rukodělné práce, dláta v rukou řezbářů, kteří tohle město vytvořili. Krásně vydlážděné ulice a náměstí v téhle zemi výmolů a prašných cest.

Teď na počátku se mi jeví jako největší problém hygiena. Mám pocit, že šest týdnů nevezmu nic do úst a jestli ano, tak okamžitě zemřu na nějakou strašlivou chorobu. Žaludek je sevřený a představa, v jakých podmínkách se jídlo připravuje, mě naplňuje hnusem. No, jsem docela slušně rozmazlená. Budu mít co dělat, abych si nepostavila do cesty nějaké překážky, které bych jen stěží zdolávala. I tak jich bude myslím dost.

Heslo příštích týdnů: Nic mi nevadí a všechno je tak, jak to má být. Beru si tedy z neuvěřitelně špinavé misky první jídlo a zaříkávám se, že když to přežiju, budu muset po návratu zbavit svoje děti strachu z bacilů, které na ně na každém kroku číhají.

To jsem jim, chudinkám, zavařila.

PRVNÍ NOC

Ve špinavém hotelu se zářivým názvem Star, s tekoucím čůrkem kalné vody do neuvěřitelně špinavého umyvadla, s ještě odpornějším záchodem bez prkýnka, pod střechou z vlnitého plechu.

Vím, co dokáže způsobit první noc. Jakou sílu jí dodá očekávání, nejistota, ostych i strach. Jak dokáže ovlivnit lásku, jak lehce a rychle ji může zakončit.

Myslím na některé první noci, které se mi vryly pod kůži, a ještě teď cítím závrať. A taky myslím na jediného člověka, který dokázal z každé společné noci udělat tu první, na mého muže Milana. Právě od něj vedla moje cesta až sem, do horkého, páchnoucího města.

Ležím sama ve špinavé posteli s plným, těžkým žaludkem a hlubokou noční marností, co tu hledám a kde to jsem, s palčivou touhou probudit se doma,

ve své čisté posteli, obklopena bezpečím svých blízkých. Oddaluji chvíli, kdy budu muset na odporný záchod.

Po střeše z vlnitého plechu, kterou mám přímo nad hlavou, se prohánějí zřejmě opice. Nebo je to to, co se z nich během milionů let vyvinulo? Jo, to bude ono. Opice těžko budou zpívat německy a rozbíjet prázdné flašky o všechno kolem.

